

Handreichung für evangelische Gemeinden in der Begleitung Trauernder orthodoxen Glaubens

Допомога для євангелічних громад у їхньому супроводі скорботних православних християн

Помощь для евангелических общин в их сопровождении скорбящих православных христиан

1. Vorbemerkung

Während sich in der evangelischen Tradition die Auferstehungshoffnung üblicherweise auf den jüngsten Tag richtet, an dem alle Verstorbenen mit Christus auferstehen werden, erwarten orthodoxe Christen die Auferstehung bereits in dieser Zeit. Dabei ist die Vorstellung prägend, dass die Seele der/des Verstorbenen einen Weg geht, der dem Osterweg Christi folgt:

Für einzelne Verstorbene finden Totengedenken am dritten, neunten und vierzigsten Tag nach ihrem Tod statt und dann jeweils am Jahrestag. Der dritte Tag erinnert an die dreitägige Grabesruhe des Herrn, der neunte erinnert an die neun Chöre der Engel und der vierzigste an die Himmelfahrt Christi am vierzigsten Tag nach seiner Auferstehung.

Die orthodoxe Gemeinde versteht sich als Gemeinschaft der Lebenden und der Toten. Die/der Verstorbene bleibt Teil der Gemeinde und die Totengedenken erinnern an ihre/seine unsichtbare Gegenwart in dieser Gemeinschaft. Die in allen christlichen Traditionen lebendige Praxis der Fürbitte für andere erstreckt sich darum auch auf die Verstorbenen: Christen können für Verstorbene Fürbitte halten und die Verstorbenen können auch um Fürbitte für einen selbst gebeten werden.

Von der Praxis der Fürbitte ist die der Beichte zu unterscheiden. Die Beichte ist die sakramentale Lossprechung von den Sünden (Absolution) und erneute Vereinigung mit Gott. Auch die Absolution kann gegenüber den verstorbenen Gemeindegliedern ausgesprochen werden, was ein zentraler Bestandteil der orthodoxen Bestattungspraxis ist. Als sakramentales Handeln ist die Absolution von Geistlichen zu spenden. Da die Orthodoxie ein anderes Verständnis vom kirchlichen Amt hat, kann dies nicht von einem evangelischen Geistlichen übernommen werden.

Darum empfehlen wir in der Begleitung Trauernder orthodoxer Konfession, wo immer dies möglich ist, Kontakt zu einem orthodoxen Geistlichen zu suchen. Hinweise zum Auffinden von Gemeinden sind nachfolgend angegeben.

Viele orthodoxe Christen backen, wenn ein/e Angehörige verstorben ist, die Prosphora, die Brote, die nach der sonntäglichen Eucharistiefeier von der Gemeinde gemeinsam gegessen werden und nennen dem Priester den Namen der/des Verstorbenen, an die/den dann während der Liturgie gedacht wird. Auch wenn diese Handlungen eine große Nähe zur evangelischen Agape-Feier und zum Gebet für die Trauernden in der gemeindlichen Fürbitte haben, stehen sie in untrennbarem Zusammenhang mit der orthodoxen Eucharistiefeier und sollten nicht in der Form einer evangelischen Agape mit von den Angehörigen gebackenen Prosphora „kopiert“ werden. Natürlich spricht aber nichts dagegen, die Angehörigen in einen evangelischen Gottesdienst einzuladen und in der Fürbitte für sie und die Verstorbenen zu beten.

Die folgenden Anregungen zur Begleitung Trauernder orthodoxer Konfession verzichten aus den genannten Gründen bewusst auf die Einbeziehung von Gebeten aus der orthodoxen Liturgie zu Bestattung und Totengedenken. Es sollte in jedem Fall der Eindruck vermieden werden, dass das sakramentale Handeln des orthodoxen Geistlichen stellvertretend durch Geistliche oder Gläubige anderer Konfessionen geschehen könnte.

Begleitet eine evangelische Gemeinde Trauernde orthodoxen Glaubens, so kann sie dies in der Form tun, dass sie durch Lesungen und Psalmen der gemeinsamen Hoffnung Ausdruck gibt, dass das Leben nicht am Grab endet. Die Überzeugung, dass uns diese Hoffnung verbindet, wird im Folgenden darin zum Ausdruck gebracht, dass Lesungen und Psalmen ausgewählt wurden, die auch in orthodoxen Trauerritten gesprochen werden. Wir teilen dasselbe Wort Gottes und dieselbe

Hoffnung auf Erlösung, auch wenn es zwischen orthodoxen und evangelischen Christen (noch) keine gemeinsame sakramentale Praxis gibt. Diese klare Unterscheidung wird hier so deutlich formuliert aus Respekt vor den Überzeugungen der Trauernden, an deren Trauer wir Anteil nehmen möchten, ohne durch ein vereinnahmendes Handeln eine respektvolle Grenze zwischen unseren Traditionen zu überschreiten.

2. Übersicht über orthodoxe Gemeinden in Deutschland

In Deutschland gibt es Diözesen folgender orthodoxer Kirchen, die in der Orthodoxen Bischofskonferenz in Deutschland (OBKD) zusammengeschlossen sind und sich als EINE Kirche verstehen. Auf den angegebenen Webseiten dieser Diözesen kann man herausfinden, wo orthodoxe Gemeinden existieren:

- Griechisch - Orthodoxe Metropole von Deutschland / Exarchat von Zentraleuropa
<https://www.orthodoxie.net/kirchengemeinden>
- Antiochenisch-Orthodoxe Metropole von Deutschland und Mitteleuropa
<https://rum-orthodox.de/> (dort Auflistung nach Bundesländern)
- Berliner Diözese der Russischen Orthodoxen Kirche
<https://rokmp.de/de/churches/>
- Russische orthodoxe Kirche im Ausland – Deutsche Diözese
<https://rocor.de/de/gemeinden.html>
- Serbische Diözese von Düsseldorf und Deutschland
<https://eparhija-nemacka.com/arhijerejski-namjesnici/?lng=lat> (Gemeinden nach den einzelnen Dekanaten – in Serbisch)
- Rumänische Orthodoxe Metropole für Deutschland, Zentral- und Nordeuropa
<http://mitropolia-ro.de/index.php/de/karte-gemeinden> (Karte der Gemeinden zum Anklicken)
- Bulgarische Orthodoxe Eparchie von West und Zentraleuropa
<http://www.rilaeu.com/index.html> (vgl. auch: https://de.wikipedia.org/wiki/Bulgarisch-orthodoxe_Di%C3%B6zese_von_West- und Mitteleuropa)

Für die Ukrainer sind vor allem die Gemeinden der Russischen Orthodoxen Kirche interessant, weil dort in ihrer gewohnten Sprache gefeiert wird und außerdem bereits viele Ukrainer Gemeindeglieder sind. Je nach Sprachfähigkeiten können orthodoxe Ukrainer auch Priester der anderen genannten Diözesen in Anspruch nehmen.

(Weitere Informationen sind zu erfragen im Orthodoxiereferat des Konfessionskundlichen Instituts in Bensheim, <https://konfessionskundliches-institut.de/das-institut/fachreferate/orthodoxie>, oder in der Ökumenischen Centrale in Frankfurt, <https://www.oekumene-ack.de/kontakt>.)

Viele bereits in der Bundesrepublik lebende Ukrainer gehören zu Gemeinden der Erzdiözese des Moskauer Patriarchats. Es gibt außerdem wenige ukrainische orthodoxe Gemeinden, die dem Ökumenischen Patriarchat unterstellt sind (Ukrainische orthodoxe Eparchie von Westeuropa unter dem Omophor des Erzbischofes Daniel von Pamphilon):

Düsseldorf:

Gemeinde des hl. Nikolaus des Wundertäters
Gottesdienste finden in der kath. Kirche St.
Augustinus statt.
In der Elb 2
40229 Düsseldorf-Eller
Tel.: 02202 52752
<http://www.ukrainische-orthodoxe-kirche.de/>
<http://www.ukrainische-orthodoxe-kirche.de/62301.html>

Neu-Ulm :

Gemeinde Kreuzerhöhung
Hirthstraße 3
89231 Neu-Ulm
Pfarrer: Erzpriester Walenty Gawryluk
Tel.: 0731 9 72 74 36
Mobil 0152 560 322 46
vgawryluk@yahoo.de
info@ukrainisch-orthodox-neu-ulm.de

Ingolstadt:

Gemeinde der Hl. Maria-Schutz
Ukrainische Orthodoxe Kirche
Dreizehnerstrasse. 11
85049 Ingolstadt
info@ukrainische-kirche-ingolstadt.de
Pfarrer: Erzpriester Valentin Smoktunowicz
Tel.: 089 6701719 Mob.: 0172 6063642
E-Mail: info@ukrainische-kirche-ingolstadt.de
<http://www.ukrainische-kirche-ingolstadt.de/>

München:

Gemeinde der Hl. Maria-Schutz – Pokrov
Innere Wienerstr. 1 (Am Gasteig)
81667 München
Pfarrer: Priester: Valentin Smoktunowicz
Tel.: 0172 6063642
E-Mail: asmoktunowicz@yahoo.de
<http://www.ukrainisch-orthodox.de/index.htm>

München:

Gemeinde der Apostel Peter und Paul
Granatstr.1
80995 München
Pfarrer: Priester Valentin Smoktunowicz
Tel.: 0172 6063642
E-Mail: asmoktunowicz@yahoo.de
<http://www.ukrainisch-orthodox.de/index.htm>

Hannover:

Gemeinde St. Wladimir
Gottesdienste in der ukrainisch-unierten Kirche
Kirche St. Wolodymyr
Hannoversche Straße 122
30627 Hannover (Misburg)
Pfarrer: Erzpriester Andrej Fedchyshyn-Deutz
Tel.: +49 15233970874
E-Mail: andrey.deutz_fedch@yahoo.de
<http://www.st-wolodymir-hannover.de/>

Orthodoxe Kirchengemeinden am Bodensee:

St. Maria Königin des Friedens
Leiblachstraße 42, 88131 Lindau (Bodensee)
Am 2., 4. Sonntag des Monats um 9:00
Rochuskapelle, Lindauer Str. 6, 88239 Wangen im Allgäu
Am 1., 3., 5. Sonntag des Monats um 9:00
Pfarrer: Priester Vadim Karpenko
Tel. +49 8389 2283223

3. Weiterführende Literatur

Zur weitergehenden Information empfehlen wir die 2018 von der Orthodoxen Bischofskonferenz in Deutschland und der Evangelischen Kirche in Deutschland herausgegebene Handreichung „... damit ihr nicht traurig seid“ - Christlicher Umgang mit Sterben und Tod, die online verfügbar ist unter <https://www.ekd.de/damit-ihr-nicht-traurig-seid-geleitwort-33796.htm>

Weitere Informationen sind auch zu finden unter:

http://www.andreas-bote.de/download/07_51_Bestattung_V2014_A5_dt-gr_farbig.pdf

4. Texte, die bei der Begleitung trauernder Orthodoxer verwendet werden können

4. тексти, які можна використовувати при супроводі скорботніх про почилих православних християн

4. тексты, которые можно использовать при сопровождении скорбящих о почивших православных христианах

4.1. Biblische Texte, die in orthodoxen Trauerriten vorkommen

4.1. Біблійні тексти, наявні в православних послідуваннях про померлих

4.1. Библейские тексты, традиционные для православного последования о почивших

Aus Psalm 50 (entspricht in den orthodoxen Bibeln Psalm 49)

З псалма 49/50

Из псалма 49/50

Luther 2017	Українська Біблія <i>Ukrainische Bibel</i>	Из Библии в синодальном переводе <i>Russisch (Synodale Übersetzung)</i>
50 1 Gott, der HERR, der Mächtige, redet und ruft der Welt zu vom Aufgang der Sonne bis zu ihrem Niedergang. 2 Aus Zion bricht an der schöne Glanz Gottes. 4 Er ruft Himmel und Erde zu, dass er sein Volk richten wolle: 5 »Versammelt mir meine Heiligen, die den Bund mit mir geschlossen beim Opfer.« 6 Und die Himmel werden seine Gerechtigkeit verkünden; denn Gott selbst ist Richter. 14 Opfere Gott Dank und erfülle dem Höchsten deine Gelübde, 15 und rufe mich an in der Not, so will ich dich erretten, und du sollst mich preisen.« 23 Wer Dank opfert, der preiset mich, und da ist der Weg, dass ich ihm zeige das Heil Gottes.«	49 ¹ Бог богів Господь проголосив і закликав землю від сходу сонця і до заходу. ² Із Сіону, що є розквітом Його краси, видимо з'явиться Бог — ⁴ Він з висоти закличе небо і землю, щоби судити Свій народ. ⁵ Зберіть до Нього Його святих, які уклали з Ним завіт над жертвами; ⁶ і небеса проголосять Його правду, адже Бог — суддя. ¹⁴ Ти в жертву принеси Богові жертву подяки і виконай свої обітниці, дані Всевишньому. ¹⁵ Тож залич до Мене в дні скорботи, — і Я тебе визволю, і ти Мене прославиш. ²³ Мене прославлятиме жертва хвали: і це <i>та</i> дорога, на якій Я покажу	49 1 Бог богов, Господь возглаголал и призывает землю, от восхода солнца до запада. 2 С Сиона, который есть верх красоты, является Бог, 4 Он призывает свыше небо и землю, судить народ Свой: 5 «соберите ко Мне святых Моих, вступивших в завет со Мною при жертве». 6 И небеса провозгласят правду Его, ибо судия сей есть Бог. 14 Принеси в жертву Богу хвалу и воздай Всевышнему обеты твои, 15 и призови Меня в день скорби; Я избавлю тебя, и ты прославишь Меня». 23 Кто приносит в жертву хвалу, тот чтит Меня, и кто наблюдает за путём своим, тому явлю Я спасение Божие».

Aus Psalm 90 (entspricht in den orthodoxen Bibeln Psalm 89)

З псалма 89/90

Из псалма 89/90

Luther 2017	Українська Біблія <i>Ukrainische Bibel</i>	Из Библии в синодальном переводе <i>Russisch (Synodale Übersetzung)</i>
90 1 Herr, du bist unsre Zuflucht für und für. /	891 Господи, Ти був для нас притулком із роду в рід.	2 Господи! Ты нам прибежище в род и род.
2 Ehe denn die Berge wurden und die Erde und die Welt geschaffen wurden, bist du, Gott, von Ewigkeit zu Ewigkeit.	2 Перш, ніж постали гори й були створені Земля і Всесвіт, від віку й до віку Ти є.	3 Прежде нежели родились горы, и Ты образовал землю и вселенную, и от века и до века Ты — Бог.
3 Der du die Menschen lässest sterben und sprichst: Kommt wieder, Menschenkinder!	3 Ти не повертай людини до приниження. Ти ж бо сказав: Поверніться, людські сини!	4 Ты возвращаешь человека в тление и говоришь: «возвратитесь, сыны человеческие!»
4 Denn tausend Jahre sind vor dir / wie der Tag, der gestern vergangen ist, und wie eine Nachtwache.	4 Адже у Твоїх очах тисяча років — як учорашній день, що минув, — як нічна сторожа.	5 Ибо пред очами Твоими тысяча лет, как день вчерашний, когда он прошёл, и как стража в ночи.
14 Fülle uns frühe mit deiner Gnade, so wollen wir rühmen und fröhlich sein unser Leben lang.	14 Уранці ми сповнилися Твоїм милосердям, раділи й веселилися всі наші дні, —	14 Рано насыти нас милостью Твоею, и мы будем радоваться и веселиться во все дни наши.
15 Erfreue uns nun wieder, nachdem du uns so lange plagest, nachdem wir so lange Unglück leiden.	15 Веселилися за ті дні, коли Ти нас упокорював, — за літа, в яких ми бачили лихо.	15 Возвесели нас за дни, в которые Ты поражал нас, за лета, в которые мы видели бедствие.
16 Zeige deinen Knechten deine Werke und deine Herrlichkeit ihren Kindern.	16 І поглянь на Своїх рабів, на Свої діла — і попровадь їхніх синів.	16 Да явится на рабах Твоих дело Твоё и на сынах их слава Твоя;
17 Und der Herr, unser Gott, sei uns freundlich / und fördere das Werk unsrer Hände bei uns. Ja, das Werk unsrer Hände wollest du fördern!	17 Нехай світло Господа, нашого Бога, буде над нами, і Ти за нас керуй ділами наших рук, — [ділом наших рук керуй].	17 и да будет благоволение Господа Бога нашего на нас, и в деле рук наших споспешествуй нам, в деле рук наших споспешествуй.

Die Seligpreisungen aus dem Evangelium nach Matthäus
 Заповіді блаженств з Євангелія від Матвія
 Заповіди блаженств из Евангелия от Матфея

Luther 2017	Українська Біблія <i>Ukrainische Bibel</i>	Из Библии в синодальном переводе <i>Russisch (Synodale Übersetzung)</i>
<p>5 1 Als er aber das Volk sah, ging er auf einen Berg. Und er setzte sich, und seine Jünger traten zu ihm.</p> <p>2 Und er tat seinen Mund auf, lehrte sie und sprach:</p> <p>3 Selig sind, die da geistlich arm sind; denn ihrer ist das Himmelreich.</p> <p>4 Selig sind, die da Leid tragen; denn sie sollen getröstet werden.</p> <p>5 Selig sind die Sanftmütigen; denn sie werden das Erdreich besitzen.</p> <p>6 Selig sind, die da hungert und dürstet nach der Gerechtigkeit; denn sie sollen satt werden.</p> <p>7 Selig sind die Barmherzigen; denn sie werden Barmherzigkeit erlangen.</p> <p>8 Selig sind, die reinen Herzens sind; denn sie werden Gott schauen.</p> <p>9 Selig sind, die Frieden stiften; denn sie werden Gottes Kinder heißen.</p> <p>10 Selig sind, die um der Gerechtigkeit willen verfolgt werden; denn ihrer ist das Himmelreich.</p> <p>11 Selig seid ihr, wenn euch die Menschen um meinetwillen schmähen und verfolgen und allerlei Böses gegen euch reden und dabei lügen.</p> <p>12 Seid fröhlich und jubelt; es wird euch im Himmel reichlich belohnt werden. Denn ebenso haben sie verfolgt die Propheten, die vor euch gewesen sind.</p>	<p>51 Побачивши юрбу, Ісус вийшов на гору; коли Він сів, до Нього підійшли Його учні.</p> <p>2 І, відкривши Свої уста, Він навчав їх, промовляючи:</p> <p>3 Блаженні убогі духом, бо їхнє Царство Небесне.</p> <p>4 Блаженні ті, хто плаче, бо вони будуть потішені.</p> <p>5 Блаженні лагідні, бо вони успадкують землю.</p> <p>6 Блаженні голодні й спрагли праведності, бо вони наситяться.</p> <p>7 Блаженні милосердні, бо вони помилувані будуть.</p> <p>8 Блаженні чисті серцем, бо вони Бога побачать.</p> <p>9 Блаженні миротворці, бо вони синами Божими названі будуть.</p> <p>10 Блаженні переслідувані за праведність, бо їхнє Царство Небесне.</p> <p>11 Блаженні ви, коли будуть вас зневажати та переслідувати, і наговорюватимуть на вас усяке лукаве [слово], обмовляючи вас за Мене.</p> <p>12 Радійте й веселіться, бо велика нагорода ваша на небесах, адже так само переслідували пророків, які були перед вами.</p>	<p>1 Увидев народ, Он взошёл на гору; и, когда сел, приступили к Нему ученики Его.</p> <p>2 И Он, отверзши уста Свои, учил их, говоря:</p> <p>3 Блаженны нищие духом, ибо их есть Царство Небесное.</p> <p>4 Блаженны плачущие, ибо они утешатся.</p> <p>5 Блаженны кроткие, ибо они наследуют землю.</p> <p>6 Блаженны алчущие и жаждущие правды, ибо они насытятся.</p> <p>7 Блаженны милостивые, ибо они помилованы будут.</p> <p>8 Блаженны чистые сердцем, ибо они Бога узрят.</p> <p>9 Блаженны миротворцы, ибо они будут наречены сынами Божиими.</p> <p>10 Блаженны изгнанные за правду, ибо их есть Царство Небесное.</p> <p>11 Блаженны вы, когда будут поносить вас и гнать и всячески неправедно злословить за Меня.</p> <p>12 Радуйтесь и веселитесь, ибо велика ваша награда на небесах: так гнали и пророков, бывших прежде вас.</p>

Aus dem 1. Brief des Paulus an die Thessalonicher
З першого послання апостола Павла до Фесалонікійців
Из первого послания апостола Павла к Фессалоникийцам

Luther 2017	Українська Біблія <i>Ukrainische Bibel</i>	Из Библии в синодальном переводе <i>Russisch (Synodale Übersetzung)</i>
<p>4 13 Wir wollen euch aber, Brüder und Schwestern, nicht im Ungewissen lassen über die, die da schlafen, damit ihr nicht traurig seid wie die andern, die keine Hoffnung haben.</p> <p>14 Denn wenn wir glauben, dass Jesus gestorben und auferstanden ist, so wird Gott auch die, die da entschlafen sind, durch Jesus mit ihm führen.</p> <p>15 Denn das sagen wir euch mit einem Wort des Herrn, dass wir, die wir leben und übrig bleiben bis zum Kommen des Herrn, denen nicht zuvorkommen werden, die entschlafen sind.</p> <p>16 Denn er selbst, der Herr, wird, wenn der Ruf ertönt, wenn die Stimme des Erzengels und die Posaune Gottes erschallen, herabkommen vom Himmel, und die Toten werden in Christus auferstehen zuerst.</p> <p>17 Danach werden wir, die wir leben und übrig bleiben, zugleich mit ihnen entrückt werden auf den Wolken, dem Herrn entgegen in die Luft. Und so werden wir beim Herrn sein allezeit.</p> <p>18 So tröstet euch mit diesen Worten untereinander.</p>	<p>4 13 Не хочемо, щоб ви, брати, не знали про померлих, аби не сумували, як інші, котрі не мають надії.</p> <p>14 Бо коли віримо, що Ісус помер і воскрес, то й померлих в Ісусі Бог приведе з Ним.</p> <p>15 Це говоримо вам Словом Господнім: що ми, живі, які залишимося до приходу Господнього, не випередимо померлих.</p> <p>16 Адже Сам Господь з наказом, при голосі архангела і при Божій сурмі, зійде з неба, — і першими воскреснуть померлі в Христі.</p> <p>17 Потім ми, живі, які залишимося, разом з ними будемо підхоплені на хмари, на зустріч з Господом у повітрі, — і так завжди будемо з Господом.</p> <p>18 Тому потішайте одне одного цими словами.</p>	<p>13 Не хочу же оставить вас, братия, в неведении об умерших, дабы вы не скорбели, как прочие, не имеющие надежды.</p> <p>14 Ибо, если мы веруем, что Иисус умер и воскрес, то и умерших в Иисусе Бог приведет с Ним.</p> <p>15 Ибо сие говорим вам словом Господним, что мы, живущие, оставшиеся до пришествия Господня, не предупредим умерших,</p> <p>16 потому что Сам Господь при возвещении, при гласе Архангела и трубе Божией, сойдёт с неба, и мертвые во Христе воскреснут прежде;</p> <p>17 потом мы, оставшиеся в живых, вместе с ними восхищены будем на облаках в сретение Господу на воздухе, и так всегда с Господом будем.</p> <p>18 Итак, утешайте друг друга сими словами.</p>

4.2. Fürbitten für Verstorbene, die von orthodoxen Gläubigen gesprochen werden

4.2. Молитва за померлих, що читається православними віруючими

4.2. Молитва за умерших, читаемая православными верующими

A

In deine Hände, o Herr, befehle ich die Seelen deiner Knechte und Mägde [*Namen*] und flehe dich an, ihnen Erquickung an deinem Platz der Ruhe zu gewähren, dort, wo deine gesegneten Heiligen weilen und wo das Licht deines Antlitzes für immer erstrahlt. Und ich flehe dich an: gewähre, dass unser jetziges Leben gottgefällig, nüchtern und makellos sein möge.

Auf dass wir, zusammen mit denjenigen, die wir lieben, aber nicht mehr länger zu sehen vermögen, des Eintritts in dein himmlisches Königreich gewürdigt werden. Denn du bist die Auferstehung und das Leben und die Ruhe deiner entschlafenen Knechte und Mägde, Christus, unser Gott, und dir senden wir den Lobpreis empor, dem Vater und dem Sohne und dem Heiligen Geist, jetzt und immerdar und von Ewigkeit zu Ewigkeit. Amen.

[An dieser Stelle können private Gebete folgen. Zum Ende des Gebets folgt:]

Auf die Gebete unserer heiligen Väter, Herr Jesus Christus, unser Gott, erbarme dich unser und errette uns. Amen

B

Gedenke, Herr, der Seelen deiner entschlafenen Diener und Dienerinnen, [meiner Eltern, Großeltern, Bruder, Schwester, Kinder ...] und aller verstorbener

A

У руки Твої, Господи, віддаю душі рабів та рабинь Твоїх (імена) і благаю Тебе подати їм спочинок у Твоїм місці спокою, там, де перебувають Твої благословенні святи і де світло обличчя Твого сяє вічно. І благаю Тебе, подай, щоб наше теперішнє життя було богоугодним, розсудливим та бездоганним.

Щоб ми разом з возлюбленими нашими, яких ми скоро не зможемо більше бачити, сподобилися увійти у Твоє небесне царство. Бо Ти є воскресіння і життя, і спокій спочилих рабів і рабинь Твоїх, Христе Боже наш, і Тобі славу возсилаємо, Отцю і Сину і Святому Духу, нині і повсякчас, і на віки вічні. Амінь.

[На цьому місці можна промовити власні молитви. Молитва закінчується таким чином:]

Молитвами святих отців наших, Господи Ісусе Христе, помилуй і спаси нас. Амінь.

B

Пом'яни, Господи, душі спочилих рабів та рабинь / служителів та служительок Твоїх [моїх батьків, дідів, братів, сестер, дітей...] і всіх спочилих родичів. Прости

A

В руки Твои, Господи, предаю души рабов и рабынь Твоих (имена) и умоляю Тебя подать им успокоение в Твоем месте покоя, там, где пребывают Твои благословенные святые и где свет лица Твоего сияет вечно. И умоляю Тебя, подай, чтобы наша нынешняя жизнь была богоугодна, благоразумна и безупречна.

Чтобы мы вместе с возлюбленными нами, которых мы скоро не сможем больше видеть, сподобились войти в Твое Царство Небесное. Ибо Ты есть воскресение и жизнь, и покой усопших рабов и рабынь Твоих, Христе Боже наш, и Тебе славу воссылаем, Отцу и Сыну и Святому Духу, ныне и присно, и во веки веков. Аминь.

[На этом месте можно произнести собственные молитвы. Молитва заканчивается следующим образом:]

Молитвами святых отец наших, Господи Иисусе Христе, помилуй и спаси нас. Аминь.

B

Помяни, Господи, души усопших служителей и служительниц Твоих [моих родителей и их родителей, братьев, сестер, детей...] и всех усопших родственников.

Verwandten. Vergib ihnen ihre bewusst und unbewusst begangenen Sünden. Verleihe ihnen die Gemeinschaft mit Deinen Heiligen und mache sie deiner ewigen Güter und Deiner immerwährenden Glückseligkeit teilhaftig.

[tiefe Verbeugung]

Gedenke, Herr, aller in der Hoffnung der Auferstehung entschlafenen Vorfahren, Väter, Mütter, Geschwister und aller rechtgläubigen Christen, die uns vorangegangen sind und deren Leiber hier und anderwärts ruhen und versetze sie an den Ort, wo das Licht deines Angesichtes deine Heiligen erleuchtet. Erbarme dich auch unser, als gütiger Menschenfreund. Amen.

[tiefe Verbeugung]

Gewähre, Herr, die Vergebung der Sünden unserer Vorfahren, Brüder und Schwestern, die im Glauben und in der Hoffnung auf die Auferstehung hinübergegangen sind, und schenke ihnen dein ewiges Gedenken.

oder:

Mit den Heiligen lass ruhen die Seelen deiner Diener wo kein Schmerz, noch Gram, noch Seufzen ist, sondern Leben ohne Ende.

Amen.

їм їхні гріхи, вчинені свідомо та несвідомо. Даруй їм спілкування зі святими Твоїми і зроби їх причасниками Твого вічного блага та Твоєї нескінченної благоді.

[глибокий уклін]

Пом'яни, Господи, усіх спочилих в надії воскресіння попередників наших, батьків, матерів, братів і сестер і всіх православних християн, що жили до нас і чий тіла спочивають тут і деінде, і помісти їх у місце, де світло твого обличчя освітлює святих Твоїх. Помилуй і нас, бо Ти є благий Людинолюбець. Амінь.

[глибокий уклін]

Подай, Господи, прощення гріхів нашим попередникам, братам і сестрам, що відійшли у вірі та надії на Воскресіння, і даруй їм Твою вічну пам'ять.

або:

Зі святими упокой душі служителів / рабів Твоїх, де немає ні болю, ні смутку, ні стогону, а життя безкінечне.

Амінь.

Прости им их грехи, совершенные сознательно и бессознательно. Дай им общение со святыми Твоими и сотвори их причастниками Твоего вечного блага и Твоей бесконечной благодати.

[глибокий поклон]

Помяни, Господи, всех усопших в надежде воскресения предшественников наших, отцов, матерей, братьев и сестер и всех православных христиан, живших до нас и чьи тела покоятся здесь и где бы то ни было, и помести их в место, где свет Твоего лица освещает святых Твоих. Помилуй и нас, ибо Ты благий Человеколюбец. Аминь.

[глибокий поклон]

Подай, Господи, прощение грехов нашим предшественникам, братьям и сестрам, отошедшим в веру и надежде на Воскресение, и даруй им Твою вечную память.

или:

Со святыми упокой души рабов Твоих, где нет ни боли, ни печали, ни воздыхания, но жизнь бесконечная.

Аминь.

4.3. Gebete für Trauernde aus der evangelischen Tradition

4.3 Молитви за скорботних з євангелічної традиції

4.3 молитвы о скорбящих из евангелической традиции

Abschiedssegен

Der Segen wird der Toten oder dem Toten zugewandt gesprochen, mit erhobener rechter Hand oder unter Handauflegung.

Er kann mit dem Kreuzeszeichen abgeschlossen werden.

L: Wir wollen NN. dem lebendigen Gott anvertrauen.

Es segne dich Gott, der Vater, der dich nach seinem Bild geschaffen hat.

Es segne dich Gott, der Sohn, der dich durch sein Leiden und Sterben erlöst hat.

Es segne dich Gott, der Heilige Geist,

der dich zum Glauben gerufen und geheiligt hat.

Gott, der Vater und der Sohn und der Heilige Geist geleite dich durch das Dunkel des Todes.

Er sei dir gnädig im Gericht und gebe dir Frieden und ewiges Leben.

L: Wir wollen NN. dem lebendigen Gott anvertrauen.

Gott, unser Vater, du hast NN. zu deinem Ebenbild geschaffen.

Jesus Christus, unser Bruder, du hast sie/ihn durch deine Liebe erlöst.

Gott, Heiliger Geist, begleite sie/ihn und rufe sie/ihn neu ins Leben.

A: Amen.

Прощальне благословення

Благословення вимовляється обличчям до померлого чи померлої, з піднятою правою рукою або з покладанням рук.

Його можна завершити хресним знаменням.

Літург: Ми хочемо доручити NN живому Богу.

Нехай благословить тебе Бог Отець,

що створив тебе на свій образ.

Нехай благословить тебе Бог Син,

що викупив тебе своїми стражданнями і смертю.

Нехай благословить тебе Бог Дух Святий,

який покликав тебе до віри і освятив тебе.

Бог Отець і Син і Дух Святий нехай веде тебе через темряву смерті.

Нехай він буде милостивий до тебе на суді і дасть тобі мир і вічне життя.

Л: Ми хочемо доручити NN. живому Богу.

Боже Отче наш, Ти створив NN за подобою Твоєю.

Ісусе Христе, брате наш, ти викупив її/його своєю любов'ю.

Бог Дух Святий, супроводжуй її/його та відроди її/його до життя.

A: Амінь.

Прощальное благословение

Благословение произносится лицом к умершему или умершей, с поднятой правой рукой или с возложением рук.

Его можно завершить крестным знаменем

Литург: Мы хотим поручить NN живому Богу.

Да благословит тебя Бог Отец,

что создал тебя по образу Своему.

Да благословит тебя Бог Син, что искупил тебя Своими страданиями и смертью.

Да благословит тебя Бог Дух Святой,

призвавший тебя к вере и освятивший тебя.

Бог Отец и Син и Дух Святой да ведет тебя через тьму смерти.

Да будет Он милостив к тебе на суде и даст тебе мир и жизнь вечную.

Л: Мы хотим поручить NN. живому Богу.

Боже Отче наш, Ты сотворил NN по подобию Твоему.

Иисусе Христе, брате наш, Ты искупил его / ее Своей любовью.

Боже Душе Святой, сопровождай ее / его и возроди ее / его к жизни.

A: Аминь.

Abschiedsworte

Wir wollen Abschied nehmen von (Name) und bedenken, was uns mit ihm / ihr verbindet.

Wer sie / ihn lieb gehabt und geachtet hat, der trage diese Liebe und Achtung weiter.

Wen er / sie lieb gehabt, der danke ihm / ihr alle Liebe.

Wer ihm / ihr etwas schuldig geblieben ist an solcher Liebe, in Worten und Taten, der bitte Gott um Vergebung.

Und wem sie / er weh getan haben sollte, der verzeihe ihm / ihr, wie Gott uns vergibt, wenn wir ihn darum bitten.

So nehmen wir Abschied mit Dank für alles Gewesene und im Frieden.

Напутні слова

Ми хочемо попрощатися з (ім'я) і подумати про те, що нас з ним/нею пов'язує.

Хто любив і поважав її/його, той нехай продовжуйте ці любов і повагу далі.

Кого він/вона любив/-ла, той нехай дякує йому/їй всією своєю любов'ю.

Кожен, хто йому/їй залишився чимось винен за таку любов, у словах і вчинках, той нехай просить у Бога прощення.

І кого б він / вона не мав / мала скривдити, пробачте йому/їй, як Бог прощає нам, коли ми його про це просимо.

Тож попрощаємося з вдячністю за все, що сталося, і в мирі.

Напутственные слова

Мы хотим проститься с (имя) и подумать о том, что нас с ним / ней связывает.

Кто любил и уважал ее / его, тот да сохранит эти любовь и уважение в дальнейшем.

Кого он / она любил / -ла, тот пусть благодарит его всей своей любовью.

Каждый, кто ему / ей остался чем-то в долгу такой любви, в словах и поступках, тот да просит у Бога прощения.

И кого бы он / она ни обидел, простите ему / ей, как Бог прощает нам, когда мы его об этом просим.

Итак, попрощаемся с благодарностью за все бывшее и в мире.

5. Möglicher Ablauf für einen Ablauf der Begleitung Trauernder in der Kirche

5. можливий варіант поминання почилиого християнина в храмі

5. возможный вариант поминовения почившего христианина в храме

Voraussetzung:

Die Pastorin / der Pastor überreicht den Angehörigen Exemplare der vorliegenden Handreichung. Auf diese Weise wird zum einen deutlich, dass es sich um von der Kirche empfohlene Texte handelt. Zum anderen können die Angehörigen den Texten, die die Pastorin / der Pastor auf Deutsch vorliest, in ihrer Sprache folgen.

Ablauf:

Deutsch	Ukrainisch / Українською	Russisch / По-русски
Pastorin/Pastor: Trinitarisches Votum	Священик: тринітарна формула	Священник: тринитарная формула
Im Namen Gottes des Vaters und des Sohnes und des Heiligen Geistes.	В ім'я Отця і Сина і Святого Духа.	Во имя Отца и Сына и Святого Духа.
Amen.	Амінь.	Аминь.
[wenn dies sprachlich möglich ist, z. B. mit Hilfe einer Person, die dolmetschen kann:]	[якщо мовні компетенції це дозволяють, наприклад, за допомогою особи, що перекладає:]	[если знания языка это позволяют, например, с помощью человека, который может перевести:]
Pastorin/Pastor: Begrüßung	Священик: Вітання	Священник: приветствие
Pastorin/Pastor: biblischer Text (ein Text aus 4.1.)	Священик: біблійний уривок (текст з 4.1.)	Священник: библейский отрывок (текст из 4.1.)
[wenn dies sprachlich möglich ist, z. B. mit Hilfe einer Person, die dolmetschen kann:]	[якщо мовні компетенції це дозволяють, наприклад, за допомогою особи, що перекладає:]	[если знания языка это позволяют, например, с помощью человека, который может перевести:]
Pastorin/Pastor mit den Angehörigen: Erinnerungen an die/den Verstorbenen	Священик з присутніми близькими: спогади про спочилу людину	Священник с присутствующими близкими: воспоминания о почившем / почившей
Pastorin/Pastor: Fürbitten für die/den Verstorbenen (A oder B aus 4.2.)	Священик: молитви за спочилого / спочилу (А або В з 4.2.)	Священник: молитвы за почившего / почившую (А или В из 4.2.)
Angehörige: entzünden Kerzen	Присутні близькі: запалюють свічки	Присутствующие близкие: зажигают свечи
Vater unser	Отче наш	Отче наш
Pastorin/Pastor und Angehörige:	Священик з присутніми близькими:	Священник с присутствующими близкими:
Vater unser im Himmel Geheiligt werde dein Name.	Отче наш, що єси на небесах, нехай святиться ім'я Твоє,	Отче наш, суций на небесах! Да святится имя Твое.

<p>Dein Reich komme. Dein Wille geschehe, wie im Himmel, so auf Erden. Unser tägliches Brot gib uns heute. Und vergib uns unsere Schuld, wie auch wir vergeben unsern Schuldigern. Und führe uns nicht in Versuchung, sondern erlöse uns von dem Bösen.</p>	<p>нехай прийде царство Твоє, нехай буде воля Твоя, як на небі, так і на землі. Хліб наш насущний дай нам сьогодні, і прости нам провини наші, як і ми прощаємо винуватцям нашим, і не введи нас у спокусу, але визволи нас від лукавого.</p>	<p>Da придет Царствие Твое. Да будет воля Твоя, и на земле, как на небе. Хлеб наш насущный дай нам на сей день. И прости нам долги наши, как и мы прощаем должникам нашим. И не введи нас во искушение, но избавь нас от лукавого.</p>
<p>Pastorin/Pastor:</p> <p>Denn dein ist das Reich und die Kraft und die Herrlichkeit in Ewigkeit. Amen.</p>	<p>Священник:</p> <p>Бо Твоє є Царство і сила і слава во віки. Амїнь.</p>	<p>Священник:</p> <p>Яко Твое есть Царство и сила и слава во веки. Аминь.</p>
<p>Pastorin/Pastor: Abschiedssegens und/oder Abschiedswort (aus 4.3.)</p>	<p>Священник: напутне благословення та / або напутне слово (з 4.3.)</p>	<p>Священник: напутственное благословение и / или напутственное слово (из 4.3.)</p>

Von:

- *Sergij Bortnyk, Professor der Kiewer Theologischen Akademie der Ukrainischen Orthodoxen Kirche*
- *Pfarrerin Dr. Dagmar Heller, Wissenschaftliche Referentin für Orthodoxie und Leitung im Konfessionskundlichen Institut, Bensheim*
- *Oberkirchenrat Dr. Wolfram Langpape, Referent für Orthodoxie im Kirchenamt der Evangelischen Kirche in Deutschland (EKD)*
- *Oberkirchenrat Dirk Stelter, Leiter des Referats Mission, Ökumene, Religionen im Landeskirchenamt der Evangelisch-lutherischen Landeskirche Hannovers*

Ukrainische Übersetzung: © Ukrainische Bibelgesellschaft

Russische Übersetzung: zitiert nach der synodalen Übersetzung von 1876

ki⁺
KONFESSIONSKUNDLICHES
INSTITUT

EKD

Evangelische Kirche
in Deutschland